

Beide aanpakken van onderwijs kunnen leerlingen motiveren. Sportgericht én ontwikkelend onderwijs gaan vaak samen. Bewegingsgericht én volgend onderwijs ook. Beide theorieën zijn naar onze mening nodig om in de LO een kwaliteitsnorm te kunnen ontwikkelen die in voldoende mate aangeeft wat nu eigenlijk 'goed' is. Wat verstaan we onder 'goed' leren, onderwijzen en professioneel handelen van vakleraar en vakgroep?

Beide theorieën zouden aldus een rol kunnen spelen bij het formuleren van die gemeenschappelijke vaknorm in een 'middenpositie'. Zie figuur 1.

Misschien is het een uitdaging voor de SLO om bij een volgend basisdocument die 'middenpositie' te gaan beschrijven.

Een gezamenlijke vaknorm, dat zou mooi zijn. Ook om te oordelen of we het zelf goed of minder goed doen. We hopen dat KVLO, SLO én u het als een uitdaging zien!

We denken hiermee een bijdrage geleverd te hebben om de basis van een toekomstig basisdocument te verbreden en te verstevigen en moedigen allen die zich in dat gedachtegoed kunnen vinden aan om daaraan mee te bouwen.

Noot

¹ Het auteurscollectief bestaat uit Jaap Bakker (Halo), drs. Hans van Ekdom (Halo), Wim van der Mark, (Galo), Dinant Roode, MA(Galo), dr. Edwin Timmers (Galo); dr. Huub Toussaint (Lector Aalo), Mirka Janssen (Aalo), drs. Janey van Asperen (Aalo).

R ▶ TER DISCUSSIE

BEWEGINGSGERICHT OF SPORTGERICHT (2)

Reactie op het artikel 'De aanpak van het sporten en/of bewegen in LO (2)'

In het artikel over sporten en/of bewegen door Jaap Bakker aangeboden namens een schrijverscollectief wordt uitgelegd dat in de wereld van LO er twee visies zijn: de bewegingsgerichte benadering en de sportgerichte benadering. Het Basisdocument VO zou vooral vanuit de bewegingsgerichte benadering zijn geschreven. Dit artikel geeft een reactie op het tweede deel.

Door: Maarten Massink

KOPPELING EN ONDERSCHIED

In het tweede artikel wordt het onderscheid tussen bewegingsgericht en sportgericht toegelicht. In de aanhef wordt aangekondigd dat sportgericht aansluit bij ontwikkelend onderwijs en bewegingsgericht bij volgend onderwijs. Er wordt aangegeven wat onder volgend en ontwikkelend onderwijs wordt verstaan maar waarom sportgericht ontwikkelend is en bewegingsgericht volgend wordt niet duidelijk gemaakt.

Er wordt alleen gesteld dat het zo is. Daarmee worden sportgericht en ontwikkelend gekoppeld aan elkaar en onderscheiden van bewegingsgericht en volgend.

Er wordt zo een onderscheid gemaakt dat eigenlijk een non-onderscheid is. Sportgericht zegt vooral iets over de gekozen inhouden en volgend of ontwikkelend over de gekozen didactiek. Ik kan ook sportgerichte vormen kiezen en volgend

onderwijs geven, net zo goed als ik bewegingsgerichte inhouden kan koppelen aan ontwikkelend onderwijs.

Onderwijsinhouden zijn niet exclusief voorbehouden aan een didactische werkwijze.

Tevens wordt in het artikel de suggestie gewekt dat vooral met sportgericht/ontwikkelend onderwijs meer diepgang wordt bereikt, terwijl met bewegingsgericht/volgend er meer sprake is van kennismaken met een scala aan activiteiten.

TOELICHTING

Met een voorbeeld wil ik dit toelichten.

Citaat 1 over bewegingsgericht en volgend onderwijs: *Differentiatie is vooral gericht op de verschillen in interesse van leerlingen. Ze mogen veel zelf kiezen en er wordt rekening houden met de verschillen in de manieren van leren. Of een*

leerling vordering maakt, gebeurt op grove en algemene criteria en is vooral voor de leraar zelf bedoeld. Het aanbod aan activiteiten is breed.

Tevens wordt gewezen op de gevaren van deze onderwijsvorm.

Citaat 2 over volgend onderwijs:

Om goed volgend onderwijs te kunnen geven is veel vakmanschap en meesterschap nodig op basis van een sterk ontwikkeld empathisch vermogen en het goed kunnen inschatten van wanneer een individuele leerling aan welke bewegingsuitdaging toe is. Als dat tekortschiet, is het gevaar erg groot dat bewegen meer 'vrijblijvend bezig zijn' van leerlingen wordt.

Citaat 3 over sportgericht ontwikkelend onderwijs:

Om goed ontwikkelend onderwijs te kunnen geven is eveneens veel vakmanschap en meesterschap nodig. Het repertoire aan onderwijsvaardigheden is, gezien de gewenste breedte, diepgang en gevarieerdheid van het leren, omvangrijk. Het vereist planning op hoofdlijnen en op korte en lange termijn. Van de leerling wordt de nodige inspanning en medewerking gevraagd. Gezien de complexiteit van het lesgeefgedrag en de noodzaak tot planning is de rol van de vakgroep cruciaal. Als dit alles onvoldoende is, is het gevaar erg groot dat de leerling 'met van alles en nog wat bezig is en door de bomen het bos niet meer ziet'.

Hoewel de schrijvers aangeven dat beide onderwijsvormen een plaats verdienen in de vakwereld wordt hier wel een waardeoordeel uitgesproken. Als je er van uitgaat dat onderwijs om diepere leerervaringen handelt (en wie doet dat niet) dan lijkt sportgericht en ontwikkelend onderwijs de juiste keuze. De diepere leerervaringen lijken zo voorbehouden aan sportgericht en ontwikkelend onderwijs. Dit wordt nog eens geaccentueerd met figuur 1 waarin nog eens expliciet staat dat volgend onderwijs 'alleen' naar het leren van een kern streeft.

Sportgericht en <i>specifiek</i> probleemgericht	Onze gemeenschappelijke vaknorm?	Bewegingsgericht en <i>algemeen</i> probleemgericht
Ontwikkelend onderwijs dat naar diepgang in het leren streeft	Onze gemeenschappelijke vaknorm?	Volgend onderwijs dat naar alleen het leren van een 'kern' streeft

Figuur 1

Citaat 4

In een vorig artikel heb ik aangegeven dat het auteurscollectief ten onrechte het *Basisdocument* vereenzelvigd met een eenzijdig gerichte keuze voor bewegingsgericht en volgend onderwijs, dus minder diepgang. Ook hier wil ik benadrukken dat de keuze voor het aantal lessen aan de vakgroep wordt gelaten (binnen ruime kaders) en waarbij het kiezen voor brede kennismaking of dieper ingaan op een activiteit beide mogelijk is.

In het artikel wordt het SLO aangeraden een middenpositie in te nemen. Deze positie is ingenomen. Maar als jezelf aan de

linkerkant staat ligt het midden rechts van je, en als je rechts staat ligt het midden links van je gezichtspunt.

TOT SLOT

Tot slot wordt geëindigd met een oproep.

Citaat 5. Er wordt expliciet meer aandacht gevraagd met name in ons vakblad voor sportgericht en ontwikkelend onderwijs: *Wat minder accent op het directe beleven maar wel op de positieve beleving echt iets geleerd te hebben na daar een echte inspanning voor geleverd te hebben. 'Succes en plezier gaan hand in hand. Wat meer 'sportgericht'. Deze opvatting hebben we geprobeerd in deze twee artikelen te contrasteren met de op dit moment in ons vakblad dominante praktijktheorie A.*

Hier worden twee dingen gesuggereerd. Ten eerste dat succes en plezier en het echte leren vooral sportgericht bereikt wordt. Hiermee wordt bewegingsgericht en volgend als minder 'lerend' weggezet. Het bewijs hiervoor wordt niet geleverd. Ten tweede dat ons vakblad gedomineerd wordt door praktijktheorie A. Ik kan daarop melden dat ik als redactielid een onderscheid tussen praktijktheorie A en B niet zo zinvol vind zolang het gebaseerd is op een koppeling tussen sportgericht aan ontwikkelend en bewegingsgericht aan volgend onderwijs. Bovendien is het zo dat van één van de schrijvers van het collectief in de afgelopen zeven jaar 48 artikelen met zijn inbreng zijn gepubliceerd in het vakblad. Dus weldegelijk veel podium lijkt me zo.

Dat neemt niet weg dat ik een bijdrage tot discussie over kwaliteitsverbeteringen van ons vak en de bijdrage die het *Basisdocument* daarbij kan leveren van harte toejuich.

Correspondentie: m.massink1@chello.nl